

Yavru Gergedan Chitwan

Geçtiğimiz yılın Eylül ayının ortalarında ABD, Washington'daki Ulusal Hayvanat Bahçesi 1974'ten beri ilk kez bir gergedanın doğumuna tanık oldu. Gürbüz yavru Chitwan, doğduğunda 69 kilo ağırlığındaymış. Annesi Menchi'nin 1800 kilo olduğu düşünüldüğünde bu ağırlık şaşırtıcı olmaktan çıkıyor. Adını, annesinin getirtildiği Nepal'deki Chitwan Ulusal Parkı'ndan alan Chitwan'ın, filler, suaygırları, zürafalar ve diğer gergedanlarla birlikte yaşadığı Fil Evi'nin önünde doğumu izleyen günler boyunca ziyaretçi kuyrukları oluşmuş.

Anne gergedan Menchi, yavrusunu ayaklarının dibinden ayırmadan, onunla birlikte dolaşiyor. Bu, şefkatin yanısıra güvenlik tedbiri de içeren bir içgüdü; gergedanların, yabani otların metrelerce yüksekliğe büyüyebildiği anavatanlarında herhangi bir canlıyı yavrusu her an kaybolabilir.

Menchi yavrusunu yanından ayırmadığı gibi başka kimseyi yaklaştırmıyor da. Kendilerine yemek getiren bakım görevlilerinden standart açık renk gömleklerinden ayırt edebiliyor. Ancak, koyu renk elbiseli "iki ayaklılara" tahammülü yok. Hayvanat bahçesinde, kaynak yapan, orayı burayı kazarken çıkarttukları gürültüyle hayvanların nefretini toplayan işçiler yol açmışlar bu reflekse. Bir gazeteci, üzerinde açık renk gömlekle Menchi'nin yanına yaklaşıp yavru ve anne-

sinin fotoğrafını çekerken hiç bir zorlukla karşılaşmamışken, az sonra, koyu renk ceketini giyip geldiğinde, anne gergedanın verdiği tepki üzerine hangi deliğe saklanacağını şaşırmış.

Yavru gergedan iki yıl boyunca anne sütü emmeyi sürdürecektense de, altı ay sonra yumuşak ot ve sapsarı temizlenmiş akçaağaç yaprakları gibi katı besinlere yavaş yavaş alıştırmaya başlayacak. Ağırlığı günde 250 gram artan bebek, gece ve gündüz, her saat başı süt emiyor. Annesi de bunca sütü üretebilmek için günde yarım balya saman ve dörder kilo taze sebzeyle tohum yiyor. Ağzının tadına düşkün anne, mecbur kaldığında sadece havuç yiyorsa da, elma veya tatlı patates gibi şekerli besinleri yeğliyor. En büyük favorisi ise taze fasulye. Anne ve yavru gergedanlar

bunca şeyi yiyip içtikten sonra, beraberce, hep aynı noktaya dışkıyorlar. Anne, koyu kahverengi dışkısını yavrusunun açık turuncu dışkısının tam üzerine denk getirmeye özen gösteriyor. Bu, doğal yaşam alanlarında, yırtıcı hayvanların civarda yavru bir gergedan olduğunu fark etmemeleri için uydurulmuş bir alışkanlık olabilir. Yavru bir gergedan, bir kaplan için ayaklı öğle yemeği demek.

Gergedan doğumu sıkça rastlanan bir durum değil. Çiftleşmesi bir saati bulabilen dişi gergedanların yumurtlama dönemi topu topu birkaç saat sürüyor. Hamilelik dönemi 15-17 ay süren gergedanlar en sık üç yılda bir doğurabiliyorlar. Yavru gergedanlar 1-2 yıl anne sütü emiyorlar.

Boynuzu ve derisi için avlanan gergedanların soyu ciddi tehlikede. Tüm dünyada 11 000 gergedan kalmış. Bunlar arasında, tek boynuzlu büyük Asya gergedanlarının sayısı ise 2000'in altında. Chitwan'ın bakiyesi Lehnhardt, çalıştığı hayvanat bahçesini her yıl üç milyon insanın ziyaret ettiğini, ziyaretçilerin buradan yabani yaşam hakkında bilinçlenmiş olarak ayrıldıklarını söylüyor. Herkesin dileği, her yıl sayısız gergedanın avlandığı yabani düzlüklerde, en az Chitwan kadar sağlıklı ve huzurlu gergedanların doğup, mermiye kurban gitmeden uzun yıllar yaşayabilmesi.

Michael K., "Around the Mall and Beyond", Smithsonian, Aralık 1996.
Çeviri: Özgür Kuruoğlu